

Moeilijke tijden, de Koninklijke Marechaussee na de scheiding.

Reeks artikelen over de geschiedenis van het Wapen, deel III

Door dr. J.P.E.G. Smeets

Willem I had er alles aan gedaan om na 1815 koning van het Verenigd Koninkrijk te worden. Aan het eind van 1830 leek zijn droom echter in duigen gevallen. De afscheiding van België kon en wilde de koppige Willem niet accepteren. Als de Belgen zich niet goedschiks aan zijn koninklijk gezag wilden onderwerpen dan moest het maar kwaadschiks. Het Nederlandse leger maakte zich op om de Belgen mores te leren. Deze militaire campagne zou later bekend worden als de Tiendaagse Veldtocht. Eigenlijk was dit niet meer dan een grootschalige schermutseling, die uitliep op een patstelling tussen de Nederlanders en de Belgen. Aan de veldtocht namen ook marechaussees van beide zijden deel. Zo ook een marechaussee uit het Nederlandse deel van Limburg. Hij ging op pad om al snel door de Belgen krijgsgevangen te worden gemaakt. Hij werd nu voor de keuze gesteld: of krijgsgevangene blijven of aan de zijde van de Belgen meevechten. De marechaussee koos voor het laatste en zou uiteindelijk als brigadecommandant van de Belgische Gendarmerie in Hasselt, net over de Nederlandse grens, zijn loopbaan beëindigen.

Hoewel de veldtocht dus maar tien dagen duurde, betekende dit feitelijk dat Nederland en België in staat van oorlog verkeerden. Geen van beide landen was in staat met militaire middelen het andere zijn wil op te leggen. Nederland kon op weinig sympathie van de omringende grootmachten rekenen. Sterker, Frankrijk steunde België in zijn eisen en wensen. Er moest dus worden onderhandeld. De beraadslagingen zouden jaren gaan duren en gingen vooral over het feit hoe de toekomstige grenzen er zouden gaan uitzien. De Belgen wilden grote gebieden van Limburg, Brabant en Zeeuws-Vlaanderen. Een eis waarop de Nederlandse regering onder geen beding wilde ingaan. Pas in 1843 werden de grenzen tussen ons land en België definitief getrokken. Limburg werd onder België en Nederland opgedeeld. Nederland kreeg het gebied rondom Maastricht en het deel tot aan Roermond. België ontving het gebied dat grofweg westelijk van de Maas lag.

De periode van 1830 tot en met 1843 was een zeer moeilijke voor de Koninklijke Marechaussee in Limburg. Tijdens de lopende onderhandelingen bleek maar al te vaak dat veel Limburgers niets met die Hollanders te maken wilden hebben en de voorkeur gaven aan aansluiting bij België. Aangezien de marechaussees het gezag van het verre Den Haag vertegenwoordigden, werden zij het slachtoffer van gewelddadige acties. Niet zelden gebeurde het dat marechaussees, die op nachtelijke patrouilles waren, in een hinderlaag werden gelokt en beschoten. Het werd zelfs zo erg dat de regering in Den Haag besloot de Koninklijke Marechaussee van het Limburgse platteland terug te trekken om zo de manschappen niet aan verdere aanslagen bloot te stellen.

Pas na het in werking treden van het grensverdrag van 1843 keerde de Koninklijke Marechaussee, onder leiding van kapitein Hoppenbrouwers, op volle sterkte terug. Aan de grens tussen de provincie Noord-Brabant en Limburg sprak hij zijn mannen toe. Zij mochten niet als overwinnaars komen, maar moesten de Limburgers met gepast respect tegemoet treden. Volgens hem waren Limburgers broeders die door duivelse influisteringen waren misleid en die met rede moesten worden overtuigd dat zij wel degelijk tot het Koninkrijk der Nederlanden behoorden en zeker niet tot België.

Langs de Nederlands-Belgische grens werden zilverkleurige grenspalen met daarop het jaar 1843 geplaatst. De rust keerde langzaam terug en de Koninklijke Marechaussee kon zich permanent aan de grens vestigen, datzelfde gold voor het zusterkorps, de Gendarmerie National Belge of Rijkswacht. De Koninklijke Marechaussee werd daarmee het eerste nationale Nederlandse politiekorps dat vooralsnog in de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg opereerde. In de loop der jaren zou het Wapen langzaam maar zeker worden uitgebreid, ook naar de noordelijke delen van het land. Dat laatste zou in 1843 echter nog een kleine halve eeuw duren.

K L E E D I N G.	
GROOTE UNIFORM.	
Donker blaauwe Rok, met Nestels en Trenszen, Kraag, Kleppen, Opzagen en Voering Hemelsblauw, witte lange Broek en Vast, zilver gegalonneerde Hoed met witte Vederbos en Stevels.	
KLEINE UNIFORM.	
Donker blaauwe Frak met Nestels en Trenszen, Kraag en Opzagen Hemelsblauw, grijze Broek en Hoed, met witte Vederbos, De Infanterie heeft dezelve Kleding met Epauletten, de Sloopkussen vervangen de Stevels.	
B E Z O L D I G I N G.	
De jaarlijksche Bezoldiging der Onder-Officieren en Marechaussees, is bepaald als volgt, te weten:	
R U I T E R I J:	
Opper-Wachmeester	750 Gulden.
Wachmeester	700 " " " "
Beigadier	650 " " " "
Marechaussee	540 " " " "